Wintersilhouetten met garantie

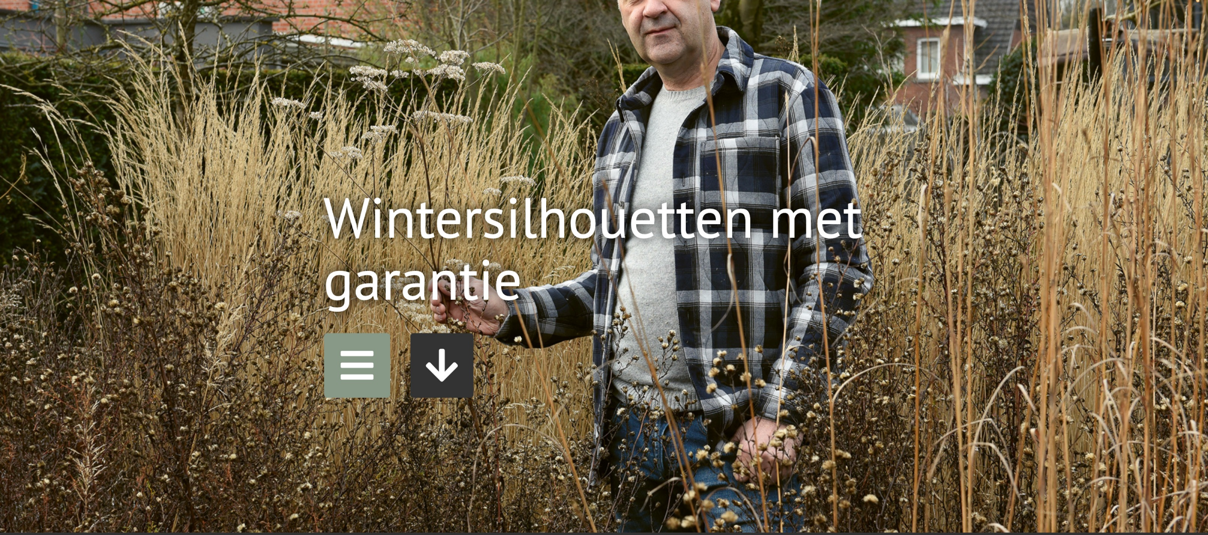

Tekst **Emiel van den Berg**
Foto's **Guy Henderieckx en Emiel van den Berg**

Tuin+Landschap
tuinenlandschap.nl

In de tuin van Guy Henderieckx staan vaste planten met een wintersilhouet centraal. Belangrijkste criterium bij het aanschaffen ervan was stevigheid. Pas tegen de tijd dat de eerste bloembollen verschijnen, maait hij alles tot de grond af. „Ik merk dat steeds meer mensen de mogelijkheden hiervan inzien, plus de waarde voor de biodiversiteit."

Guy Henderieckx ontwikkelde zijn plantenkennis toen hij nog werkzaam was bij Kwekerij Oprins in het Belgische Rijkevorsel. Inmiddels werkt hij als accountmanager bij handelskwekerij GC Stolwijk in Boskoop. Naast zijn vaste baan verzorgt hij, uit passie, beplantingsplannen voor particulieren. Zijn eigen tuin vulde hij, behalve met bijzondere houtige gewassen waarvan de meeste een sterke herfstverkleuring hebben, met veel vaste planten en siergrassen die een stevig wintersilhouet hebben. Hij vertelt dat het een zoektocht was om planten bij elkaar te vinden die vanaf oktober tot ver in het voorjaar, geheel verdroogd en overeind blijvend, nog een opvallende rol spelen.

Veel van zijn favorieten kocht hij bij specialistische kwekers, ook recente introducties die (nog) niet in de Naamlijst voor Vaste Planten zijn opgenomen. Bij zijn favorieten gaat het om ruim 40 plantsoorten, met de verschillende cultivars erbij beveelt hij inmiddels zo'n 100 verschillende planten aan. „Hoelang ze mooi blijven, hangt altijd af van het weer. Krijg je begin december zware sneeuwval dan valt uiteraard een groot deel om."

Henderieckx let zowel op de vorm van plant en bloem als op de verkleuring gedurende de winter. Hij merkt dat steeds meer mensen de vele mogelijkheden ontdekken, plus de waarde voor de biodiversiteit. „Veel insecten zoeken hier een winterschuilplaats en dat is voedsel voor vogels die op hun beurt weer profiteren van de beschutting, net als kleine zoogdieren."

> *Hoelang ze mooi blijven, hangt altijd af van het weer*

Schermbloemigen

Henderieckx met in zijn hand *Patrinia monandra*. Deze goudvaleriaan heeft een luchtige uitstraling en past prima in de hedendaagse natuurlijke manier van aanplanten. Er zijn diverse soorten bekend en voor allemaal geldt dat ze gemakkelijk groeien mits de grond niet te droog is. *P. monandra* vormt lage bladrozetten en 1,5 m hoge bloemstengels met daaraan zachtgele bloemschermen die verkleuren naar heel lichtgroen. Tegen de herfst kleuren de zaadstanden lichtbruin, de stengels blijven heel de winter stevig staan. „Schermbloemigen spelen een belangrijke rol bij het samenstellen van een contrastrijke beplanting." De buurplanten hier zijn *Andropogon gerardii 'Weinheim Burgundy'* en *Calamagrostis* × *acutiflora* 'Karl Foerster' .

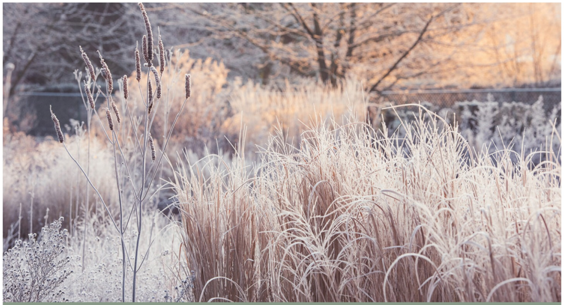

Siergrassen

Op de foto *Agastache nepetoides* en *Panicum virgatum* 'Northwind'. Van Agastache adviseert Henderieckx ook *A. rugosa* 'Alabaster'. Bij *Panicum virgatum* is uiteraard veel keuze, 'Northwind' en 'Nican' ziet hij als de stevigste, 'Oxblood Autumn' als de mooiste in het rood verkleurende segment. Ook 'Heavy Metal', 'Dallas Blues' en 'Thundercloud' vindt hij goed. Uiteraard groeien in zijn tuin ook veel andere stevige grassen; *Calamagrostis × acutiflora, Calamagrostis brachytricha*, *Sporobolus heterolepis* 'Cloud', *Andropogon gerardii 'Weinheim Burgundy', Sorghastrum nutans* 'Active Vulcano,' *Carex muskingumensis* en van *Molinia caerulea* de cultivars 'Heidebraut' en '*Aha Erlebnis*'. „Soortechtheid is essentieel, aanschaffen doe ik daarom bij specialistische kwekers."

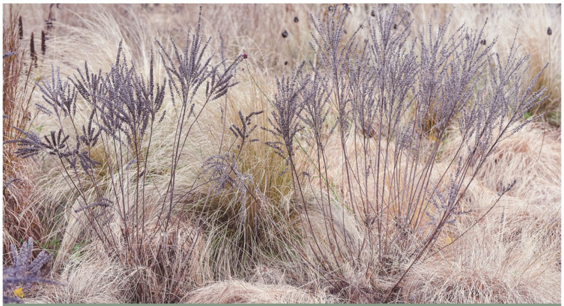

Halfheesters

Amorpha canescens behoort officieel tot de heesters, maar is net als bijvoorbeeld *Perovskia, Elsholtzia en Caryopteris* goed te combineren met vaste planten omdat ze na de winter diep zijn terug te knippen. Geregeld is deze circa 60 cm hoge *Amorpha* in prairiebeplantingen te bewonderen, in de zomer met diep geveerd grijsgroen blad en kleine aren met violette bloemen die opvallende oranje meeldraden hebben. Het stevige wintersilhouet vindt Henderieckx zeer waardevol. „Bij voorkeur als solitair aangeplant of in een matrixbeplanting." Hier staan enkele exemplaren tussen *Sporobolus heterolepis* 'Cloud'. „Extra is dat *Amorpha* zeer droogteresistent is en vanwege het diepe wortelgestel grond goed vasthoudt."

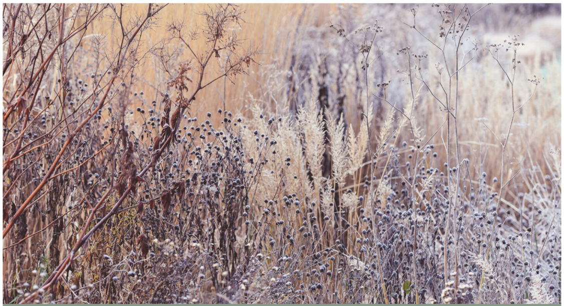

Variatie in vormen en hoogte

Van links naar rechts *Persicaria polymorpha, Rudbeckia triloba, Calamagrostis brachytricha, Foeniculum vulgare* en vooraan een lage Aster. *De Persicaria* groeit hoog en de stevige takken zijn koperkleurig, van de *Rudbeckia* zijn de bladeren en bolvormige bloemhoofden bijna zwart, de compacte *Calamagrostis* is geheel goudgeel verkleurt, de open schermbloemen van *Foeniculum* toornen hoog boven alles uit en de lage Aster dient als fragiele vuller voor de onderlaag. Henderieckx vindt het belangrijk om te variëren in hoogtes, stengelkleuren, bloemvormen en habitus. „De borderstructuur blijft op die manier lang aanwezig. Natuurlijk bestaan de kleuren uit overwegend tinten bruin, maar bruin is ook een kleur."

Verticale accenten

Voor het verticale accent is *Veratrum nigrum* een favoriet. Heel de winter vallen de zaadstanden sterk op. Het is geen alledaagse plant met een trage groei, echt iets voor de liefhebbers. „De eerste jaren was het ook een gevecht tegen de slakken." Ook alle *Veronicastrum* behouden hun rechtopstaande silhouet, de winterkleur gaat naar diepbruin. „De mooiste blijft voor mij *V. virginicum* 'Red Arrows'." Ook onder *Sanguisorba* zijn er toppers. „*Sanguisorba* 'Blackthorn' bloeit zeer laat, maar blijft maanden mooi rechtop staan met een decoratieve zaadzetting." *Phlomis tuberosa* 'Amazone' is een andere favoriet. „Na de bloei blijven de uitgebloeide zaadkransen mooi hun vorm behouden tot diep in de winter."

Klein prairiegras

Onmisbaar vindt Henderieckx de vele cultivars van *Schizachyrium scoparium,* hij heeft er tien. Deze 'Cairo' is er een met in de zomer heldergroen blad. „In de herfst wordt het blad krachtig koperkleurig, een echte blikvanger. Opvallend zijn dan ook de oranjebruine aren en gedurende heel de winter blijft er een strogele pol staan." Wie zoekt naar *S. scoparium* komt bij liefhebberskwekers ook altijd wel 'Ha Ha Tonka' tegen, met rood getinte bloemstelen tussen het blauwgrijze loof. Ook deze cultivar blijft strak overeind tot ver in de winter. Van *Miscanthus sinensis* groeien er in de tuin een tiental cultivars. „Rijkbloeiend, mooi verkleurend in de herfst en met een stevig wintersilhouet."

Niet op de favorietenlijst maar wel goed

Op de foto *Sedum 'Matrona'* en *Sesleria autumnalis. Sedum* staat niet vermeld bij de favorieten in de tabellen, maar wordt zeker wel geadviseerd.

Bij de vaste planten heeft Henderieckx meer tips; *Allium senescens, Asclepias incarnata* 'Ice Ballet', *Coreopsis tripteris, Echinacea tennesseensis, Echinacea pallida* („bij mij de beste Echinacea qua betrouwbaarheid"), diverse *Eupatorium, Helianthus microcephalus* 'Straffe Prairie Gast', *Kalimeris incisa, Monarda bradburiana en Phlox paniculata* 'Utopia'.

Behalve gunstig voor de biodiversiteit benadrukt hij dat kiezen voor planten met wintersilhouetten ook gunstig is voor het bodemleven. „Dat profiteert van de organische materialen die achterblijven. Plus, de bodem is beschermd tegen vorst en uitdroging."

Onderhoud

Veel vragen krijgt Henderieckx over het onderhoud. „Het meeste werk zit in het afmaaien van de verdroogde planten net voordat de bloembollen boven de grond komen. Omdat die bollen niet allemaal tegelijk verschijnen, is dat aardig te spreiden." Waar de vroegst bloeiende bollen als *Galanthus* en *Crocus* staan, wordt eerst nog handmatig geknipt om de bloei ervan goed te kunnen zien.

Tegen het voorjaar wordt de rest van de beplanting in één keer afgemaaid, het meeste snoeisel belandt op de composthoop. Daarna is de tuin slechts een korte periode kaal. „Binnen korte tijd is alles weer helemaal vol gegroeid en blijft het geheel mooi tot ver in de winter. Het is de kracht van vaste planten."

Favoriete siergrassen

Andropogon gerardii 'Weinheim Burgundy'
Calamagrostis brachytricha
Calamagrostis × acutiflora 'Karl Foerster'
Carex alba en *C. muskingumensis*
Eragrostis spectabilis
Festuca mairei
Hakonechloa macra
Miscanthus sinensis 'Herman Mussel' en *'Werner Neufliess'*
Molinia caerulea – cultivars
Muhlenbergia rigens en *M. wrightii*
Panicum virgatum 'Nican', 'Northwind' en *'Oxblood Autumn'*
Pennisetum alopecuroides – cultivars
Schizachyrium scoparium 'Caïro' en 'Ha Ha Tonka'
Sorghastrum nutans 'Active Vulcano'
Sporobolus heterolepis 'Cloud'
Stipa gigantea 'Gold Fontaene'

> *Tegen het voorjaar wordt de beplanting in één keer afgemaaid*

Favoriete vaste planten

Achillea filipendulina 'Heinrich Vogeler'
Agastache nepetoides
Allium 'Lavender Bubbles' en A. 'Millenium'
Amsonia 'Ernst Pagels'
Aster ageratoides 'Stardust', A. umbellatus en A. lateriflorus 'Prince'
Echinacea 'Pretty Parasol'
Kalimeris mongolica 'Mon Jardin'
Liatris spicata 'Floristan Violett'
Monarda fistulosa var. menthifolia 'Mohikaner'
Parthenium integrifolium
Patrinia monandra
Phlomis russeliana
Pycnanthemum montanum
Rudbeckia triloba
Scuttelaria incana 'White Sky'
Silphium 'Maya'
Solidago rugosa 'Fireworks' en S. sempervirens 'Goldene Wellen'
Thalictrum rochebrunianum var. grandisepalum
Veratrum nigrum
Verbena macdougalii 'Lavender Spires'
Vernonia lettermannii 'Iron Butterfly', V. missurica en V. 'Summer's Surrender'

Column: Ruud Aanhane : Waarachtig
← Vorige
4.

Behoefte aan wildeplantenmengsels groeit
Bonte bermen zijn hip en trendy en biodiversiteit is dagelijks nieuws. Maar wat gebruik je voor zadenmengsels? Daar heeft Jasper Helmantel van zadenkwekerij en -handel Cruydt-Hoeck uit Nijeberkoop een duidelijk antwoord op.
Volgende →
6.